

Заняття № 5

Тема: Аускультация легень. Бронхофонія.

Актуальність теми: ефективність лікування хворого визначає своєчасна та правильна діагностика. Метод аускультатії, який є інформативним для обстеження різних систем органів займає, особливо важливе місце в обстеженні системи органів дихання. Визначення основних і побічних дихальних шумів дозволяє діагностувати патологічні зміни органів дихання та конкретизувати наявні захворювання нерідко ще до проведення X-променевого та комп'ютерно-томографічних досліджень.

2. Навчальні цілі заняття:

Знати:

- фізичні основи аускультатії;
- методику аускультатії легень;
- діагностичне значення аускультатії легень;
- основні дихальні шуми, механізм їх виникнення;
- зміни основних дихальних шумів у разі різних фізіологічних та патологічних станів;
- побічні дихальні шуми, механізм і причини їх утворення;
- діагностичне значення вислуховування побічних дихальних шумів;
- суть бронхофонії, діагностичне значення її відхилень від норми.

Вміти:

- провести аускультатію легень;
- розрізняти основні дихальні шуми;
- виявляти та диференціювати побічні дихальні шуми;
- визначати бронхофонію та оцінювати її.

Оволодіти:

- технікою аускультатії легень;
- методикою диференціатії основних дихальних шумів;
- методикою диференціатії побічних дихальних шумів;
- технікою визначення бронхофонії.

3. Виховна ціль: полягає у набутті студентами знань про метод аускультатії, зокрема аускультатії легень з метою формування в них навичок та вмінь обстеження системи органів дихання. Це має винятково важливе значення для виявлення захворювань органів дихання, які на сьогоднішній день є широко розповсюдженою патологією. На занятті додатково підкреслюється важливість здорового способу життя для профілактики захворювань органів дихання.

4. Міждисциплінарна інтеграція:

Попередні дисципліни:

- нормальна анатомія;
- нормальна фізіологія;
- гістологія;
- патологічна анатомія;
- патологічна фізіологія;
- топографічна анатомія;
- медична психологія.

Наступні дисципліни:

- усі клінічні дисципліни.

Внутрішньопредметна інтеграція:

- тема є основою для всіх наступних тем з пропедевтики внутрішніх хвороб.

5. Зміст теми заняття:

1. Аускультатія як фізичний метод обстеження хворого. Історія розвитку аускультатії.
2. Методика аускультатії легень.
3. Основні дихальні шуми.
  - 3.1. Везикулярне дихання, механізм утворення, зміни у разі фізіологічних та патологічних станів.
  - 3.2. Бронхіальне дихання, механізм утворення, діагностичне значення патологічного бронхіального дихання.
4. Побічні дихальні шуми:
  - 4.1. Хрипи.
  - 4.2. Крепітація.
  - 4.3. Шум тертя плеври.

5. Бронхофонія. Методика визначення. Діагностичне значення.

6. План та організаційна структура заняття:

Підготовчий етап (10 % часу)

1. Організація заняття.
2. Визначення навчальних цілей та їх мотивація.
3. Контроль вихідного рівня знань.

Основний етап (75 % часу)

1. У навчальній кімнаті викладач на одному із студентів або на підбраному хворому демонструє методику проведення аускультативної легень, методику диференціювання побічних дихальних шумів.
2. Прослуховування групою студентів магнітофонних записів основних та побічних дихальних шумів.
3. Студенти один на одному вислуховують везикулярне дихання, ларинготрахеальне дихання та визначають бронхофонію.
4. Викладач демонструє групі студентів у палатах хворих з найбільш характерними патологічними змінами основних дихальних шумів та з побічними дихальними шумами.
5. Самостійна робота студентів у палатах з хворими з патологією органів дихання (збирання анамнезу й об'єктивне обстеження хворих).
6. Нагромадження і аналіз інформації про пацієнта.
7. Записування отриманих даних дослідження у відповідній послідовності у зошит для практичних занять.
8. Студенти доповідають викладачу у присутності всієї групи анамнез обстеженого хворого, дані об'єктивного обстеження, зокрема аускультативної легень, відзначаючи патологічні відхилення від норми.
9. Обговорення результатів, отриманих під час обстеження хворих.

Заключний етап (15 % часу)

Контроль і корекція рівня професійних вмінь і навичок.

Контрольні питання:

1. Які фізичні основи аускультативної?
2. Що таке безпосередня і посередня аускультативна, покази для їх застосування?
3. Яка послідовність аускультативної легень?

4. Який механізм утворення везикулярного дихання?
5. Де і коли утворюється бронхіальне дихання?
6. Назвіть зміни везикулярного дихання в нормі й патології.
7. Що таке жорстке дихання і яке його діагностичне значення?
8. Що таке стридорозне дихання і коли воно вислуховується?
9. Що таке сакадоване дихання, причини його виникнення?
10. Коли вислуховується металеве дихання?
11. Які причини вислуховування стенотичного дихання?
12. Що таке амфоричне дихання, причини виникнення?
13. У яких випадках визначається посилена бронхофонія?
14. Коли визначається ослаблена бронхофонія?
15. Які побічні дихальні шуми знаєте?
16. Механізм виникнення сухих і вологих хрипів.
17. Діагностичне значення сухих хрипів.
18. Коли виникають сухі свистячі хрипи?
19. Коли виникають сухі дзижчачі хрипи?
20. Як діляться вологі хрипи?
21. Що лежить в основі виникнення вологих хрипів?
22. Яке діагностичне значення має звучність вологих хрипів?
23. Коли виникають вологі дрібнопухирчасті хрипи?
24. Діагностичне значення крепітації.
25. Як відрізнити шум тертя плеври від хрипів?
26. Як відрізнити хрипи від крепітації?
27. Про що свідчить шум тертя плеври?
28. Що це таке шум плескоту Гіппократа, причини виникнення, діагностичне значення?
29. Що це таке шум падаючої краплі, причини виникнення, діагностичне значення?

Підведення викладачем підсумків заняття.

Домашня самопідготовка:

1. Методика аускультації.
2. Основні дихальні шуми, їх діагностичне значення.
3. Побічні дихальні шуми, їх діагностичне значення.
4. Бронхофонія, діагностичне значення.

Література:

1. Пропедевтика внутрішньої медицини /Децик Ю.І., Яворський О.Г., Нейко Є.М. та ін.; за ред. проф. О.Г. Яворського. – 5-е вид., виправл. і допов. – К.: ВСВ «Медицина», 2018. – С. 103–109.
- 2.
3. Пропедевтика внутрішньої медицини /Децик Ю.І., Яворський О.Г., Нейко Є.М. та ін.; за ред. проф. О.Г. Яворського. – 3-є вид., виправл. і допов. – К.: ВСВ «Медицина», 2013. – С. 103–109.
4. Основи внутрішньої медицини: Пропедевтика внутрішніх хвороб /Децик Ю.І., Яворський О.Г., Нейко Є.М. та ін.; за ред. проф. О.Г. Яворського. – 2-е вид. – К.: Здоров'я, 2004. – С. 94–100.
5. Яворський О.Г., Ющик Л.В. Пропедевтика внутрішніх хвороб у запитаннях і відповідях. К.: Здоров'я, 2003. – 183–222 пит. (дихальна система).
6. Пропедевтика внутрішніх хвороб /Децик Ю.І., Нейко Є.М., Пиріг Л.А. та ін.; за ред. проф. Ю.І.Децика. – К.: Здоров'я, 2000. – С.56–58, 92–98.
7. Яворський О.Г. Навчальний DVD-фільм «Пальпація, перкусія, аускультация». Українською й англійською мовами. – 2005.
8. Яворський О.Г. Дихальні шуми. Тони і шуми серця. Аудіо-диск. 2005.
9. Яворський О.Г. Схема історії хвороби (для студентів III курсу). – Львів, 1992. – 16 с.